

uspokojení z této zvláštní podstaty (§ 50, 51, odst. 1, a § 52 konk. ř.), nýbrž zakládá svůj nárok jediné na smlouvě ve prospěch třetích osob, obsažené v odstavci IV pachtovní smlouvy. A tu jde o nárok na vyloučení věci nenáležící podle § 12, odst. 1, a § 47 konk. ř. do konkursní podstaty. Vylučovací práva mohou býti věcná i obligační. Jest rozlišovati mezi vyloučením pohledávky a mezi vyloučením předmětu pohledávky. Nemůže tedy věřitel vyloučiti svou pohledávku, kterou má proti úpadci, i když zní na plnění určitých věcí. Může ale vyloučiti pohledávku úpadcovu, jestliže jí nabyt platným a neodporovatelným právním jednáním, uzavřeným mezi ním a úpadcem před vyhlášením konkursu. To se v souzeném případě stalo smlouvou ve prospěch žalobkyně, uzavřenou v odst. IV pachtovní smlouvy. Nevadí, že žalobkyně nepřipadně označuje svůj nárok jako nárok na oddělené uspokojení z pachtovného, neboť stačí, přednesla-li a dokázala-li takové skutkové předpoklady, jež odůvodňují její právo na vyloučení, poněvadž jejich právní posouzení náleží soudu, jenž není vázán nesprávným právním názorem strany.

Je proto odůvodněn nárok žalobkyně, aby správce konkursní podstaty svolil k tomu, aby jí ze složeného pachtovného byly vydány co do výše nesporné částky, připadající na její splatné hypotekární úroky.

Tím ovšem není řečeno, že tyto částky jí musí býti také vydány soudem ze soudního deposita, poněvadž obdobná práva — jako žalobkyni — byla vyhrazena i jiným peněžním ústavům, a řešení této další otázky není předmětem souzeného sporu, nýbrž spadá do kompetence onoho soudu, jenž jest příslušný rozhodovati o tom, komu, a v jakých částkách má soudní depositum (§ 1425 obč. zák.) býti vydáno.

Čís. 16577.

Kupitel zboží objednaného z ciziny na dobírku není oprávněn, aby od smlouvy odstoupil a zboží dal k dispozici, jestliže se ani nepokusil obstarati si povolení Národní banky československé k zaplacení dobírkové částky.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1937, Rv I 66/37.)

Žalovaný, jemuž žalobkyně (firma sídlící v říši Německé) prodala dne 24. října 1931 na jeho objednávku jeden kompletní Decotrie aparát s kufrem a jeden linkovací strojek za ujednanou cenu 1.900 Kč a jednu štetku za 60 Kč s dodáním 15. března 1932, byl povinen zaplatiti na kupní cenu za objednaný aparát, který mu byl zaslán z Hamburku, částku 1.000 Kč dobírkou a za měsíc poté 960 Kč. Když však ho objednaná zásilka, zatížená dobírkou, v polovici března 1932 došla, žalovaný dobírku nevyplatil, nýbrž firmě oznámil, že Národní banka československá nepovoluje platů do cizozemsku a že povoluje toliko platy ve výši 200 Kč, že mu proto není možno vyhověti jejím požadavkům a že

jí tudíž dává zasláný přístroj k dispozici. Tvrdíc, že žalovaný nebyl oprávněn dáti jí objednaný přístroj k dispozici, že se měl sám postarati o potřebné povolení Národní banky československé k zaplacení do ciziny a že později ostatně žalobkyně souhlasila, aby zaplatil splatnou kupní cenu na šekový účet firmy S. a spol. (v Československu), domáhá se na žalovaném zaplacení 2.010 Kč s přísl. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Odvolací soud nepokládá postup žalovaného za oprávněný. Podle ustanovení vyhlášky min. fin. ze dne 9. března 1932, č. 41 Sb. z. a n., která byla v době dojití zásilky do bydliště žalovaného, t. j. v březnu 1932, pro konání platů do ciziny v účinnosti, byly ve smyslu opatření Národní banky československé dovoleny platby do ciziny výplatou dobírky jednomu a témuž adresátovi bez zvláštního povolení Národní banky československé jen do výše 200 Kč denně. Řečený předpis byl další vyhláškou ze dne 29. dubna 1932, č. 57 Sb. z. a n. a zároveň vydaným opatřením Národní banky československé, jehož účinnost nastala dnem 30. dubna 1932, změněn potud, že úhrn částek denně odeslaných u jednoho a téhož zasilatele nesměl překročiti hodnotu 1.000 Kč měsíčně. Ustanovení vyhlášky ze dne 26. února 1932, č. 32 Sb. z. a n. se tu žalobkyně nemůže dovolávati, neboť není tu podmínek § 12 nař. č. 46/1924 Sb. z. a n., ježto teprve dopisem ze dne 1. července 1932 oznámila žalovanému, že může platiti na poštovní šekový účet Praha č. . . ., příslušející firmě Sch. a spol. Podle uvedených předpisů není důvodná námitka nemožnosti plnění žalovaným vznesená, neboť platy do ciziny byly toliko omezeny, nikoliv vyloučeny a žalovaný ani netvrdil, že se aspoň pokusil obstarati si svolení Národní banky československé, že však potřebného svolení nedosáhl. Žalovaný měl plniti v československých korunách, a to ve svém bydlišti, byl tudíž povinen, aby si potřebnou úhradu obstaral resp. sám zakročil o svolení Národní banky československé, jak plyne z ustanovení § 1062 obč. zák. Když však žalovaný tak neučinil a jen s poukazem na nemožnost placení podle devisových předpisů odmítl přijmouti objednané zboží, dal zboží to k dispozici bezdůvodně a neprávem a octl se takto v prodlení s plněním smlouvy. Žalovaný nemůže odmítnutí přijmouti zásilku omlouvati tím, že doba pro vyžádání povolení Národní banky československé byla krátká, neboť se o ně vůbec neucházel, ani nežádal o zadržení dobírky na poště v P., ač tak mohl učiniti. Ježto žalobkyně nabízela plnění a jest k němu podle svého prohlášení také ochotna, jest podle toho, co vyloženo, oprávněna požadovati zaplacení kupní ceny, jejíž splatnost již nastala. Bylo proto vyhověno žalobě.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Námitka žalovaného, že nemohl plniti (vyplatiti dobírku) hledíc na devisové předpisy (vyhlášku č. 41/1932 Sb. z. a n.) a že proto byl oprávněn od smlouvy odstoupiti, není důvodná, když se žalobce ani nepokusil, jak byl povinen, získati si potřebné svolení Národní banky českoslo-

venské; je proto správný názor odvolacího soudu, že zboží bylo dáno žalobkyni k dispozici bezdůvodně. To, co uvádí dovolatel zřejmě s hlediska § 1052 obč. zák. proti oprávnění žalobkyně, žádati zaplacení zboží »předem«, není rozhodující, protože žalující firma již plnila a podle smlouvy dobírkou dodala. Dovolatel, jenž objednané zboží nepřijal, nemůže se tudíž dovolávat dotčeného předpisu. Dovolání je proto bezdůvodné a lze je v podstatě odkázat na důvody napadeného rozsudku.

Čís. 16578.

Trestním nálezem správního řádu, jímž bylo podle § 19 č. 5 zák. o podomním obchodě č. 87/1926 Sb. z. a n. vysloveno propadnutí zabaveného zboží, není dotčeno vlastnictví třetí osoby k tomuto zboží, jež neměla na trestném činu ani podílu, ani účastenství.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1937, Rv I 1437/37).

Žalobkyně (majitelka továrny na výrobu klenotů, zlatého a stříbrného zboží) dala Jakubu K., obchodníku s klenoty v T., dne 10. března 1932 a dne 15. srpna 1932 do komise 1 brilantový prsten v hodnotě cca 6.000 Kč, 1 brilantové hodinky za 3.700 Kč, 1 brilantový prsten za 3.000 Kč a 3 brilantové prsteny po 1.500 Kč. Jakub K. dal uvedené klenoty bez žalobkynina vědomí do komise Arnoldu L., kterému je zabavil okresní úřad ve V. pro přestupek zákona o podomním obchodě, a prohlásil je za propadlé. Žalobkyně nevěděla o tom, že Arnold L. provozuje nedovolení podomní obchod s jejími klenoty. Jmenovaný úřad pravoplatným trestním nálezem ze dne 10. října 1932, č. j. 1098/3, odsoudil Arnolda L. k peněžitému trestu 50 Kč ve prospěch státu pro přestupek § 19 zák. č. 87/1926 Sb. z. a n. a prohlásil zabavené klenoty za propadlé. Ježto žalovaný Československý stát odepřel jí vydání dotčené klenoty, domáhá se tak žalobkyně z důvodu svého vlastnického práva. Soud první stolice uznal podle žaloby. Důvody: Jádrem sporu jest otázka, zda vlastnické právo, jež příslušelo žalobkyni k zabaveným předmětům, zaniklo tím, že je okresní úřad ve V. prohlásil za propadlé. Důležitým pro posouzení této otázky jest ustanovení § 444 obč. zák. Podle něho zaniká vlastnické právo vlastníkovou vůlí, zákonem nebo soudcovským výrokem. V souzeném případě by mohlo jíti pouze o zákon jako důvod zániku žalobkynina vlastnického práva. Zákon o podomním obchodě č. 87/1926 ani prováděcí nařízení k němu č. 216/1926 Sb. z. a n. neobsahují však nikde výslovného ustanovení o tom, že by úřednímu výroku o propadnutí zboží podléhalo i zboží, které není vlastnictvím osoby, která se provinila proti ustanovením řečeného zákona. V § 19, odst. 1, č. 5 uved. zák. jest uvedeno toliko, že má býti trestán za přestupek podomní obchodník, který nosí zboží z podomního obchodu vyloučené. To platí podle § 10, odst. 2, č. 13 i o klenotech. Na tomže místě se v § 19 dodává, že má býti vysloveno propadnutí zboží, a nic